

Пионери на археологията в Месопотамия през XIX в. са К. Д. Рич, О. Г. Леярд, П. Е. Бота. Но за да получат парични субсидии, са били принудени да рекламират сензационно находките си и затова доста произволно са идентифицирали откритите от тях градове с „онези“ библейски градове.

Натрупването на предметен материал почва да разкрива сериозни трудности. Конкретните факти показват, че Скалигеровото географско и времево локализиране на книгите от Стария завет не се потвърждава от археологията. През XX в. известният археолог Л. Вули разкопава град, който се опитва да идентифицира като „библейския Уром“. Но се изяснява, че „за съжаление не е възможно да се датират удовлетворително от хронологична гледна точка епизодите (свързани с библейския Авраам – А. Ф.) от II хилядолетие на блискоизточната история“ [1484], [444], с. 71.

Историята на Скалигер настоява, че библейските патриарси са действали именно – и само – в съвременна Месопотамия и Сирия. И веднага идва следното признание: „Колкото до личностите на самите патриарси Авраам, Исаак и Иаков, ще трябва да повторим, че изключително богатите резултати от разкопките в Сирия и Месопотамия ни предоставиха за тях съвсем бедни сведения – С ЕДНА ДУМА, НИКАКВИ“ [1484], [444], с. 77.

Но тогава възниква уместният въпрос: правилно ли е да се търсят следите на библейските патриарси в съвременна Месопотамия?

Скалигеровите историци смятат също така, че бурните събития, свързани с библейските персонажи Авраам и Мойсей, са се случили именно на територията на съвременен Египет. При това пишат уклончиво: „АРХЕОЛОГИЯТА НЕ Е УСТАНОВИЛА историческата интензивност на тези разкази, но е показала историческата им правдоподобност, както и обстановката, в която патриарсите са могли да живеят и може би са живяли“ [444], с. 80. Нещо повече, предупреждават, че „трябва да се внимава в прилагането на културни и социални показатели с цел датирание: ПОНЕЖЕ ИМАМЕ ПРИНЦИПИАЛНА ОРИЕНТАЦИЯ ПО ВЪПРОСА ЗА ПАТРИАРХАЛНАТА ЕРА, НЕОБХОДИМА Е ИЗВЕСТНА ГЪВКАВОСТ В ХРОНОЛОГИЧНАТА ФИКСАЦИЯ“ [444], с. 82. Скоро ще видим, че тази гъвкавост обхваща стотици и дори хиляди години.

Нататък В. Келер пише: „Египет продължава да е длъжник на изследователите. НЕ СТИГА, ЧЕ НЕ НАМЕРИХА НИЩО ЗА ЙОСИФ, НЕ ОТКРИХА И ДОКУМЕНТИ, И ПАМЕТНИЦИ ОТ НЕГОВОТО ВРЕМЕ“ [1219]. Египет „не връща дълговете си“ и по отношение на Мойсей [444], с. 91. Но в такъв случай пак имаме въпрос. Дали е вярно, че тези библейски събития са се случили именно на територията на днешен Египет? Може би библейският Египет е някаква съвсем друга страна?